

Tielaitos

Tulossuunnittelu 1994

OHJE 2/1993

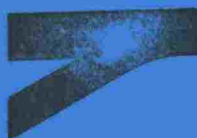
00000
00000

Helsinki 1993

**Tielaitos
Keskushallinto
Esikunta**

T

08 TIEL/TUI

Tielaitos
Kirjasto

Doknro: 930970
Nidenro: 931304

Tulossuunnittelu 1994
OHJE 2/1993

Tielaitos
Keskushallinto
Esikunta

Helsinki 1993

Tielaitos, Esikunta

Keskushallinto
Opastinsilta 12 A
PL 33
00521 HELSINKI
Puh.vaihde (90) 148 721

15.9.1993

93/20/Es-93
842/93/20/TIEL

Tiepiirit, keskushallinnon yksiköt ja palvelukeskukset

TULOSSUUNNITTELU 1994

OHJE 2/1993

Tulossuunnitteluohjeessa 2/1993 annetaan tiepiireille tiedoksi laitostavoitteet ja pääperiaatteet tulossopimusten laatimisesta. Tavoitteisto ja vuoden 1994 rahoitus on tarkennettu valtion talousarvion perusteella (7.9.1993).

Pääjohtaja tekee tiepiirin kanssa tulossopimuksen, joka sisältää piirin lähiajan strategiat sekä tulostavoitteet, tuotantosopimuksen ja taloussuunnitteen vuodelle 1994. Lisäksi tiepiiri voi halutesaan tehdä sidosryhmiään varten toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 1995-97.

Tiepiirit ja keskushallinto toimittavat suunnitelma-asiakirjansa tielaitoksen esikuntaan 15.10. mennessä.

Apulaisjohtaja
Esikunta

Antti Piirainen

Liite: Tulossuunnittelu 1994, OHJE 2/1993

Tiedoksi: Johtajisto
Tuotekohtaiset vastuuhenkilöt
Tavoitevastaavat
L. Asplund
M. Helisevä
Kirjasto (2kpl)
Esikunnan henkilöstö

Marita Solla

Sisältö	Sivu
1. YLEISTÄ	7
2. TIELAITOS	7
2.1 Lähtökohdat	
2.2 Tulostavoitteet	
2.3 Kehittämishankkeet	
2.4 Rahoitus	
2.5 Sisäinen laskutus	
2.6 Henkilöstö	
2.7 Yleis- ja yhteiskustannukset	
3. TIEPIIRIEN TULOSSOPIMUS 1994	15
3.1 Yleistä	
3.2 Strategia	
3.3 Tulostavoitteet	
3.4 Talousohjaus	
3.5 Tuotantosopimus	
4. TIEPIIRIEN SUUNNITELMA-ASIAKIRJAT	17
5. PALVELUKESKUKSET	18
6. KESKUSHALLINTO	19
7. TULOSKESKUSTELUT	20
7.1 Aikataulu	
7.2 Ohjelma ja osallistujat	
7.3 Suunnitelmien käsittely	
8. YHTEYSHENKILÖT	22

LIITTEET

TULOSSUUNNITTELU 1994 OHJE 2/1993

1. YLEISTÄ

Ohjeen nimi on muutettu "Tulossuunnittelu 1994":ksi. Painopistettä siirretään toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisesta tulossopimuksen tekemiseen. Pitkäjänteisemmät asiat kuvataan strategia -osassa.

Pääperiaatteet tiepiirien ja keskushallinnon vuoden 1994 tulossopimusten laatimisesta on esitetty tämän ohjeen ohella "Tielaitoksen talousohjaus" -ohjeessa sekä yleis- ja yhteiskustannusten osalta "Toiminta- ja taloussuunnitelma 1994-97, OHJE 1/1993":ssa. Kädesänne olevassa ohjeessa selvitetään lisäksi rahoituksen, tielaitoksen tavoitteiston, talouslaskelmien, tuotantosopimusmenettelyn sekä kehittämishankkeiden nykytila. Ohje on tarkoitettu ensisijaisesti tiepiirien ja keskushallinnon taloussuunnitteen ja tuotantosopimusten valmistelijoille. Palvelukeskuksille on tietoa sisäisestä laskutuksesta ja vuoden 1994 tilauskäytännöstä. Tulossuunnittelua vuodelle 1994 käsitellään tulosseminaarissa 30.9.1993.

Pääjohtajan ja tiejohtajan väliseen vuoden 1994 tulossopimukseen sisältyy tiepiirin strategia, tulostavoitteet, tuotantosopimus ja taloussuunnite. Tuotantosopimuksilla keskushallinto varmistaa laitostasoisten hoito- ja kuntotavoitteiden sekä liikenneturvallisuus- ja ympäristötavoitteiden toteutumisen sekä kehittämishankkeiden ja niiden suunnittelun toteutumisen. Laitostasoisten tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan jokaisen tiepiirin taloussuunnitteen ja taloustavoitteiden tukea.

2. TIELAITOS

2.1. Lähtökohdat

Tielaitoksen määrärahat on budjetoitu vuoden 1994 alusta lukien ilman liikevaihto- ja arvonnlisäveroa. Tavaroiden ja palvelujen ostoihin

sisältyvät liikevaihto- ja arvonlisävero-osuudet maksetaan vuoden 1994 talousarvioesityksen mukaan valtiovarainministeriön pääluokan määrärahoista (mom. 28.99.23 Liikevaihtovero- ja arvonlisäveromenot). Myös aikaisempien vuosien määrärahoista maksettaviin ostoihin sisältyvät vero-osuudet kirjattaneen 28.99.23 momentille 1.1.1994 alkaen. Valtiovarainministeriön ohjeet asiasta saataneen syksyn kuluessa.

Liikevaihtoveron korvaava arvonlisävero on tarkoitus saattaa voimaan 1.6.1994. Arvonlisäverotukseen siirtyminen merkitsee veropohjan laajentumista kattamaan periaatteessa kaiken tavaroiden ja palvelusten kulutuksen. Arvonlisäverotuksessa sovellettaisiin pääsääntöisesti 22 %:n verokantaa.

Arvonlisäverotukseen siirtymisen arvioidaan nostavan tienpidon kustannuksia vuositasolla vuonna 1994 noin 2-3 prosenttia. Muutoin kustannustason ennakoitaan pysyvän lähes kuluvan vuoden tasolla. Mikäli tierakennuskustannusindeksi tarvitaan, käytetään vuoden 1994 kustannustasona pistelukua 130.

2.2. Tulostavoitteet

Liikenneministeriö on alustavasti asettanut tielaitokselle vuodelle 1994 seuraavat tulostavoitteet:

- ◆ Tielaitoksen toimin vähennetään ainakin 70 henkilövahinko-onnettomuutta, minkä arvioidaan vastaavan 7 liikennekuolemaa. Yleisten teiden henkilövahinko-onnettomuuksien määrä on alle 3900.
- ◆ Tielaitos vähentää tieliikenteen pohjavedelle aiheutuvia haittoja ja meluhaittoja sekä parantaa taajamien liikenneympäristöjä.
- ◆ Talvihoidon tavoitetaso saavutetaan 88 % päätteillä, joilla liikennöi yli 2000 autoa vuorokaudessa. Samalla suolan ympäristövaikutuksia vähennetään.
- ◆ Tieverkon kunto pysyy nykyisellään. Vilkasliikenteisillä teillä ei ole päällystyskauden päättyessä yli 20 mm:n uria. Pinnaltaan huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä on enintään 7500 km siten, että niistä on rakenteeltaan huonokuntoisia enintään 1200 km.
- ◆ Tielaitoksen taloudellisuus paranee 1,0 %.

- ◆ Tielaitoksen yleiskustannukset ovat enintään 560 milj. mk.
- ◆ Toimintaan sidotun pääoman tuotto on 5,0 %.

Tavoitteet ovat tielaitoksen omina tulostavoitteina esitetty liitteissä 2-9.

2.2.1. Painot

Tulostavoitteiden painot on rakennettu siten, että vaikuttavuustavoitteilla on painoa 50 % sekä tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteilla 50 %. Tulostavoitteiden painot on esitetty liitteessä 1.

2.3. Kehittämishankkeet

2.3.1. Kehittämishankkeiden TTS-ohjelman laadinta

TTS-aikajänteiset rahoituslähtökohdat ovat edelleenkin varsin epävarmalla pohjalla. Vuodelle 1994 on toteutumassa niin suuret leikkaukset, ettei uusia kehittämishankkeita voida aloittaa ja eräiden käynnissä olevien hankkeiden keskeytyksiltä vältytään vain hidastuksin.

Vaikka edellytykset pitävän hankeohjelman laadinnalle ovat huonot, ei ohjelman tarve ole vähentynyt. Monet tahot tukevat tielaitosta sen pyrkimyksissä palauttaa edellisten vuosien investointitaso. Erilaisia ponnisteluja hankkeiden käynnistämiseksi tehdään koko ajan (lisäbudjetit, erityisrahoitusjärjestelyt, "Nyt kannattaa sijoittaa tieverkkoon"-julkaisu). Näiden esitysten taustaksi tarvitaan jatkuvasti ajantasalla oleva tieto hankkeiden perusteista, kustannuksista ja keskinäisestä priorisoinnista. Hankeohjelma informoi myös suunnittelijoita: kun tilauksia saadaan, ei liikkeellelähtö saa jäädä suunnitteluvalmiudesta kiinni.

Valtioneuvoston antanee kehykset vasta alkuvuodesta 1994. Jonkinasteiseen elvytykseen ja LM:n TTS 1994-97:n tavoitteenasetteluun luottaen voidaan laadittavan tielaitoksen TTS 1995-98:n kehittämissuunnitelman rahoituslähtökohtana pitää toistaiseksi tasoa 1500 Mmk/v (ei sisällä vieraita töitä eikä arvolisäverouudistuksen vaikutusta). Se on lähes sama kuin edellisessä TTS:ssä (1994-95 1300 Mmk/v ja 1996-97 1500 Mmk/v), jonka ensimmäinen vuosi tosin on pahoin alitumassa. Mikäli keskushallinnossa nähdään myöhemmin mahdolliseksi selvästi toisenlaiset lähtökohdat, pidetään esityksiä laadittaessa aina yhteyttä tiepiireihin.

2.3.2. Hankkeet 1995-98

Hankeohjelman peruslähtökohtana on tielaitoksen edellinen TTS (1994-97). Sen kokonaisvolyymia ei ole mahdollista juurikaan kasvattaa, mutta kohdevalintaa ja priorisointia voidaan tarkistaa.

Tiepiirit toimittavat hankeohjelmaehdotuksensa keskushallinnon esikuntaan. Ohjelmaan tulee sisällyttää myös erilaisin erityisrahoituksen vuosina 1995-98 toteutettavaksi kaavailut hankkeet. Hankkeiden suhteen tulee

- tarkistaa kustannusarviot nykyiseen tasoon (nykyinen verojärjestelmä, kaikki hankkeet)
- sisällyttää rakennussuunnittelu hankkeen kustannuksiin (uudet hankkeet)
- tehdä esitys hankkeiden ohjelmoinnista (kaikki hankkeet)
- päivittää kaikkien ehdotettujen uusien hankkeiden hankeperustelut (ks. kohta 2.3.3).

Kehittämishankkeen määrittelyn muuttaminen on ollut esillä eri yhteyksissä, mutta uutta täsmällistä rajausta ei ole tehty eikä siihen ehkä tarvinne päästäkään. Käytäntö tielaitoksen TTS 1994-97:ssä on jo edennyt hyvään suuntaan. Samaa linjaa tulee noudattaa myös tielaitoksen uuden TTS:n laadinnassa ja venyttää tulkintoja ensisijassa perustienpidon suuntaan. Arvioinnissa vaikuttavat tekijät ovat toimenpiteen laatu, pituus ja kustannukset sekä tieluokka. Piiri voi listata kohteet, joista se haluaa käytävän rajanvetokeskustelua.

Tiepiirit voivat tämän vuotiseen tapaan julkistaa myös oman ohjelmansa vuosille 1995-98, jossa tulisi tietyn realismin ja yhtenäisyyden vuoksi kuitenkin lähteä TAE 1994:n sekä johtokunnan 25.3.93 hyväksymän koko laitoksen TTS 1994-97:n pohjalta.

2.3.3. Hankeperustelut

Hankeperustelut ovat edelleen ensisijaisen tärkeitä, vaikka niiden laadintaa ei ohjata enää yksityiskohtaisesti. Seuraavat pääperiaatteet ovat voimassa:

- ◆ Keskushallinnon esikunnalla tulee olla aina ajantasalla olevat hankeperustelut koko laitoksen TTS:n kehittämishankkeiksi esitettävistä kohteista käytettävissään. Varminta on lähettää ainakin ohjelmaesitysten yhteydessä koko nippu. Täydennyksenä toivo-

taan myös muuta aineistoa (esim. tehtyjä yleisöesitteitä). Hankkeiden perustelutietoa ei kerätä systemaattisesti muulla tavoin.

- ◆ Riittää, että lomakkeet toimitetaan kopiokelpoisina **paperiversioina**; piiri vastaa sisällön oikeellisuudesta eikä esikunta tee niihin muutoksia.
- ◆ **Rakennusuunnittelun arvioitu kustannusosuus mainitaan.**
- ◆ **Hankeperustelujen laadinnan pääohje on kirjeellä Sts-76/23.4.1991 toimitettu aineisto, jota noudatetaan soveltuvin osin.** Neuvoja saa tarvittaessa kehittämisskeskuksesta (Karvonen-/vaikutusselvitykset yleensä, Jansson/ympäristövaikutukset, Ristikartano/laskentaohjelmien käyttö). Tärkeintä on:
 - **Taloudelliset laskelmat tehdään asianmukaisesti ainakin vuodelle 1995.**
 - **Ongelma**, joka perustelee hankkeen tarpeellisuuden, tulee selväksi (tyypin "ei täytä vaatimuksia" tai "sisältyy X-ohjelmaan" perustelut eivät vakuuta).
 - **Mahdolliset sidokset** kunnan, muun viranomaisen tai elinkeinoelämän hankkeisiin mainitaan.
 - **Toimenpideryhmä ja toimenpiteet** kuvataan (em. ohjeesta poiketen) teknisen ratkaisun mukaisesti niin, että hankkeen sisältö havainnollistuu ja valtaosa kustannusten synnystä selittyy (ei tyylillä: järeä/vähäinen parantaminen).
 - Lomake varustetaan **laadintapäivämäärällä.**

2.4.Rahoitus

2.4.1. Perustienpito

Perustienpidon määrärahat on kohdistettu budjetissa kuluvan vuoden tapaan tiepiireittäin. Kysymyksessä on kuitenkin vain määrärahojen alustava jako, joka tarkentuu tielaitoksen sisäisen tuotantosopimuksen perusteella.

Kuluvasta vuodesta poiketen vuoden 1994 perustienpidon määrärahaa maksetaan myös maa-ainesalueiden hankinnoista ja maa-ainesluvan tarkastusmaksuista aiheutuvat menot, jotka ovat aikaisemmin budjetoitu momentille 31.24.87.

2.4.2. Maksullinen toiminta (nettobudjetoitu)

Maksullisen toiminnan suunnitelma tulee sisällyttää tulossopimukseen. Suunnitelmassa tulee esittää toiminnan jakautuminen tuoteryh-

miin sekä arvio toiminnan kannattavuudesta. Tuoteryhminä käytetään liikenneministeriön päätöksen mukaista ryhmittelyä (Liikenneministeriön päätös tielaitoksen maksuista). Kannattavuus osoitetaan kustannusvastaavuuslaskelmalla. Lisäksi tulee laatia maksullisen toiminnan kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko. Laskelmien mallit on esitetty ohjeen liitteinä. Tulossopimukseen tulee lisäksi sisältyä maksullisen toiminnan tulostavoite. Tavoite voi liittyä toiminnan määrään tai kannattavuuteen.

Maksullinen toiminta muodostuu kahdesta osasta, omakustannushinnoitteluun perustuvista kiinteähintaisista julkisoikeudellisista suoritteista (luvat) sekä liiketaloudellisiin perusteisiin hinnoiteltavista suoritteista. Näitä ryhmiä tulee käsitellä erillisinä kannattavuutta arvioitaessa.

Maksullisen toiminnan nettobudjetoinnin soveltamisalue on vuonna 1994 sama kuin vuonna 1993. Kuntien sitoumusosuuksien ja tiealueelle tehtävien ulkopuolisten töiden nettobudjetointiin ei ole saatu lupaa. Yksiköt voivat päättää maksullisen toimintansa sisällöstä liikenneministeriön päätöksen puitteissa. Seuraaviin seikkoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota:

- 1 toiminnan kannattavuudesta tulee huolehtia
- 2 toiminta ei saa kasvattaa kiinteitä kuluja
- 3 toiminnan tulee liittyä yksikön varsinaiseen toimialaan

Toiminnan kannattavuutta arvioitaessa ei saa unohtaa pääomakustannusten osuutta. Valtiokonttorin ohjeen mukaan toimintaan sitoutuneelle pääomalle on saatava sen suuruinen tuotto, minkä valtio joutuu lainarahastaan maksamaan. Vuoden 1994 korko ei ole vielä tiedossa. Laskelmat laaditaan käyttäen konepankin käyttämää korkoa. Laskentaohje tullaan tarkistamaan tarvittaessa.

Arvonlisävero on määrä ottaa käyttöön vuoden 1994 aikana. Tämä tulee aiheuttamaan muutoksia hinnoitteluun, seurantaan ja tuloutuksiin. Näistä toimitetaan ohjeita asian valmistuessa.

Maksullisen toiminnan kustannuksia ja tuottoja tulee seurata sillä tarkkuudella, että toiminnan kannattavuudesta voidaan varmistua.

2.4.3. Talonrakennukset

Talonrakennusten määrärahat oli tavoitteena budjetoida perustienpiitoon, mutta ne on merkitty vuoden 1994 talousarvioehdotuksessa edelleen talonrakennukset momentille. Vuodelle 1994 esitetty 10 Mmk:n määräraha kohdistetaan seuraavasti:

Suolahden tiemestaripiirin tukikohta 1,5 Mmk (puuttuu 0,5 Mmk)
Kemijärven tiemestaripiirin tukikohta 2,7 Mmk (1,7 Mmk)
Seinäjoen sivutukikohta 2,5 Mmk (1,9 Mmk)
Huittisten hoitoalueen tukikohta 2,5 Mmk
Imatran yhteistukikohta 0,8 Mmk (4,0 Mmk)

Hankkeilta puuttuva rahoitus pyritään järjestämään työllisyysvaroin tai lisäbudjetilla.

2.4.4. Tieverkon kehittäminen

Tieverkon kehittämisen momentin käyttösuunnitelmassa olevat hankekohtaiset vuosikustannukset ovat liikevaihto- ja arvonalisäverottomat. Hankekustannuksiin sisältyy mm. ulkopuolisten töiden rahoitusosuudet. Hankekohtainen määrärahajako täsmentyy tuotantosopimusten pohjalta.

Budjettiriihen yhteydessä on sovittu, että eräille tieverkon kehittämishankkeille lisätään määrärahoja kuluvana vuonna vielä 80 Mmk.

2.4.5. Työllisyystyömäärärahat

Työllisyystyömäärärahoista päätetään työllisyystyöohjelman hyväksymisen yhteydessä. Näillä määrärahoilla pyritään edistämään vaikeilla työttömyysalueilla työpaikkojen säilymistä ja uusien pysyvien työpaikkojen syntymistä. Työllisyysrahoitusta voidaan esittää tie- ja talohankkeiden lisäksi myös suunnitteluun sekä vaikeille työttömyysalueille suuntautuviin hankintoihin. Tienpidon työllisyysrahoitus säilynee vuonna 1994 kuluvan vuoden tasolla eli runsaassa 100 Mmk:ssa.

Työministeriö on siirtänyt asteittain työllisyishankkeista sopimisen piiritasolle, joten tiepiirien osuus valmistelussa lisääntyy ja keskushallinnon supistuu. Työllisyishankkeita ei käsitellä tielaitoksen tuotantosopimusmenettelyssä.

2.5. Sisäinen laskutus

Sisäinen laskutus tullaan vuonna 1994 toteuttamaan ns. määrärahalaskutuksena (kuten vuonna 1993). Laskuttavia yksiköitä laitostasolla ovat kaikki palvelukeskukset ja tiepiirit.

Varsinainen laskutus tapahtuu laskennallisena laskutuksena kunkin yksikön itse sopimissa laskutusjaksoissa. Koska laskutus on laskennallista ja tiedot viedään vain kustannuslaskentaan (ei hallinnolliseen kirjanpitoon), on tuotteiden hinnoittelu sisäisillä markkinoillakin

mahdollista perustua ns. markkinahinnoitteluun eli hinta voi sisältää laskennallisia eriä, esim. pääomakustannukset ja "voitto".

Toteutunutta laskutusta vastaavat määrärahat siirretään (määrärahan peruutus) jälkikäteen tilaajapiiristä tuottajapiiriin käyttöön myöhemmin sovittavan aikataulun mukaisesti. Kaikki siirrot tehdään keskitetysti keskushallinnossa.

Sisäisen laskutuksen työryhmä tulee sopimaan lokakuun loppuun mennessä yksityiskohtaisemmin, miten asia käytännössä hoidetaan sekä miten taataan kaikkien eri osapuolten tietotarpeet.

2.6. Henkilöstö

2.6.1. Henkilöstömenot

Tielaitos on vastannut 27.4.93 liikenneministeriölle, että vuosien 1994 ja 1995 henkilöstömenosäästöt (-10,5 % vuodesta 1992 laskien) on mahdollista toteuttaa tielaitoksen toimenpitein. Tulokseen pääsemisen edellyttää mm., että laitoksessa jatketaan virkojen ja työsopimus-suhteisten tehtävien täyttökieltoa. Samaten säästötavoitteen saavuttaminen edellyttää, että laitoksessa pidättäydytään palkantarkistuksista, ellei virka- ja työehtosopimuksista muuta johdu. Lisäksi säästöjä saadaan aikaan määräaikaista henkilöstöä vähentämällä, vaihtamalla lomarahaa vapaaksi, ylitöiden korvauskäytäntöä kehittämällä jne.

2.6.2. TUPA

Tulospalkkiojärjestelmää jatketaan laitoksessa vuonna 1994. Silloin on myös tarkoitus kokeilla projektien tulospalkkiojärjestelmää. On suunniteltu, että tulospalkkioita leikataan, jos henkilöstömenojen 10,5 %:n säästötavoitetta ei saavuteta vuonna 1994. Tulosjohtamisjärjestelmän onnistuminen edellyttää henkilöstön osallistumisen lisäämistä tavoitteiden laadinnassa työpaikkatasolla.

2.7. Yleis- ja yhteiskustannukset

Ohjeet kustannusten litteroinnista ja seurannasta on annettu julkaisussa "Tienpidon tehtävä- ja suoriteryhmittely" (To-121/12.11.1990). Tätä julkaisua tarkennettiin laitostason yleiskustannusten ja yleiskustannustavoitteen osalta "Toiminta- ja taloussuunnitelma 1994-97, OHJE 1/1993":ssä (Es-60/29.4.1993). Yleis- ja yhteiskustannusten laskenta ja kirjaaminen tulee lisäksi tehdä "Tielaitoksen talousohjaus" julkaisun tuloslaskelmaosan mukaisesti.

3. TIEPIIRIEN TULOSSOPIMUS 1994

3.1. Yleistä

Tiepiirin tulossuunnitelma tehdään tällä kierroksella vain vuodelle 1994. Poikkeuksena ovat kehittämishankkeet, joista kerätään ja päivitetään tiedot vuosina 1995-98 alkaviksi suunnitelluista hankkeista. Piireillä saattaa olla omia tarpeita vuosien 1995-97 suunnitelmien tekemiseen. Tiepiirit voivat näitä suunnitelmia tehdä ja myös omalla vastuullaan markkinoida. On syytä kuitenkin muistaa rahoituksen epävarmuus.

Vuoden 1994 tulossopimuksessa sovitaan strategia, tulostavoitteet, tuotantosopimus ja taloussuunnite. Tuotantosopimus ja talouslaskelmat selventävät strategiaa ja tulostavoitteita sekä kuvaavat tulosityskön keinoja tuloksen saavuttamiseksi.

3.2. Strategia

Strategian merkitystä osana tulossopimusta kasvatetaan tulevien vuosien aikana. Tulevaisuutta kuvataan strategian tahtotilalla.

Strategian tehtävänä on toimia keskusteluvälineenä tulevista vuosista. Tiepiirin strategian kytkentä laitoksen strategiaan tulee myös varmenttua. Tiepiirien strategia saattaa johtaa ennakkopäätöksiin ja sitoumuksiin esim. piirin tulevien vuosien tuotantosopimusten jostakin osasta. Pääsääntöisesti se on kuitenkin tiepiirin oma, tuloskehitystä kuvaava suunnitelma. Koko strategia hyväksytään suuntaa antavana (ei sitovana) tulossopimuksen sisällä.

Strategian tulisi pureutua tienpidon vaikuttavuuteen, tuotteisiin, asiakaisiin ja tiepiirin sisäiseen "kannattavuuteen". Mitään isoja tienpitoon vaikuttavia asioita ei tulisi jättää pois, mutta kuitenkin: "Esitettäköön harvempia asioita hyvin, kuin useita asioita huonosti!" Esimerkkejä strategisista teemoista:

- Tienpidon vaikuttavuus
- Tuotteiden ja palvelujen tarjonta tulevaisuudessa
- Tienpidon kysyntä piirin alueella
- Tulosjohtamisen kehittäminen
- Viestintä
- Asiakassuhteet
- Turvallisuus ja ympäristö
- Laatu järjestelmä
- Henkilöstöpolitiikka

- Organisaation kehittäminen
- Kilpailukyky sisäisillä ja ulkoisilla markkinoilla
- Kilpailuttamisen kehittäminen
- Suunnittelu
- Maksullisen toiminnan lisääminen
- Kulujen karsinta
- Tutkimus- ja kehittämistoiminta
- Jne.

3.3. Tulostavoitteet

Piiritasolla tulostavoitteiden tulisi pureutua tienpidon vaikuttavuuteen ja toiminnan taloudellisuuteen. Tulosityksikkötasolla tulisi enemmän olla esillä taloustavoitteet ja tukitavoitteet. Esimerkiksi tuotteen laadullinen ja taloudellinen kehittäminen kuuluisi tulosityksikkötasolle.

3.3.1. Vaikuttavuustavoitteet

Vaikuttavuustavoitteita ovat tulevaisuudessa liikenteen sujuvuuteen, ajokustannuksiin, liikenneturvallisuuteen, ympäristöön ja mm. maankäyttöön, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen sekä kansantalouteen tähtäävät tavoitteet.

Tuotantosopimustarjouspyynnöstä poiketen tiepiireillä tulee vuonna 1994 olla liikenneturvallisuutta (määrä ja vähenemä) ja ympäristöä koskevat vaikuttavuustavoitteet. Tiepiirillä voi olla myös muita vaikuttavuustavoitteita.

3.3.2. Taloustavoitteet

Taloustavoitteet ovat liiketaloudellisiin tunnuslukuihin, taloudellisuuden ja maksullisen toiminnan kannattavuuteen liittyvät tavoitteet. Vuonna 1994 tavoitteina tulee olla 5 %:n SPOT -tavoite ja yleiskustannustavoite. Tuottavuuden ja taloudellisuuden parantaminen tulee myös voida esittää tavoitteellisesti. Muita taloudellisiin tunnuslukuihin perustuvia ja piirin strategian mukaisia tulostavoitteita voi myös esittää.

3.3.3. Tukitavoitteet

Tukitavoitteita ovat esim. johtamisen ja toimintatapojen kehittämiseen sekä henkilöstön kehittämiseen ja hyvinvointiin tähtäävät tiepiirin sisäiset tavoitteet.

3.4. Talousohjaus

"Tielaitoksen talousohjaus" -ohje on laadittu talousohjauksen kokonaiskuvan hahmottelemiseksi ja sisältää seuraavaa:

- tuloslaskelma ja tase
- rahoituslaskelma
- kustannusvastaavuuslaskelma
- määrärahalaskelma
- tulosanalysointi

Ohje toimitetaan tiepiireille viikolla 38.

3.5. Tuotantosopimukset

Vuoden 1994 tuotantosopimuksien tarjouspyyntö on lähtenyt tielaitoksen esikunnasta 17.5.93 (Es-65). Tarjoukset pyydetään toimittamaan esikuntaan viimeistään 15.10.1993. Tarjouksista on pyydetty luonnoksia 20.9.93 mennessä. Niitä käsitellään tulosseminaarissa 30.9.93.

Tuotantosopimukseen liittyvästä valmistelusta keskushallinnossa vastaavat esikunnassa Antti Piirainen ja Tapani Määttä sekä tienpidon suunnittelussa Raimo Tapio ja Juhani Pulkkanen. Kokonaisvastuu tuotantosopimusmenettelyn käyttöön otosta on tielaitoksen esikunnalla, jossa asiasta vastaa Tapani Määttä.

4. TIEPIIRIEN SUUNNITELMA-ASIAKIRJAT

Tiepiirit ja keskushallinto toimittavat tielaitoksen esikuntaan 15.10.93 mennessä suunnitelma-asikirjat, joiden perusteella ne suunnittelevat vuoden 1994 toimintaa ja taloutta.

Vuoden 1994 tulossopimukseen tulee sisällyttää seuraavat asiakirjat:

Strategia

Tulostavoitteet vuodelle 1994

Vaikuttavuustavoitteet

- Liikenneturvallisuus
- Ympäristö
- Muut

Taloustavoitteet

- Liiketalous
- Tuottavuus/taloudellisuus

Tukitavoitteet

Talous

Tulosbudjetti

- Tuloslaskelma
- Tase
- Määrärahojen käyttölaskelma
- Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Rahoituslaskelma

Tuotantosopimus ja seuraavat tuotekortit:

- Tieverkon kehittämishanke
- Tieverkon kehittämishankkeiden suunnittelu
- Talvihoito
- Muu hoito
- Päälystettyjen teiden kunto
- Sorateiden kunto
- Siltojen ja laitureiden kunto
- Lauttaliikenne
- Viranomaispalvelut
- Alueelliset tie- ja siltahankkeet

Muut toimitettavat asiakirjat:

- Kehittämishankkeiden ohjelmaehdotus vuosille 1995-98
- Kehittämishankkeiden hankeperustelut
- Talonrakennusohjelma
- Lauttojen hankintaohjelma
- Maksullinen toiminta tuoteryhmittäin
- Maksullisen toiminnan tunnuslukutaulukko

5. PALVELUKESKUKSET

Kaikki palvelukeskukset tulevat laskuttamaan palveluistaan vuoden 1994 alusta (vrt. kohta 2.5 Sisäinen laskutus).

Palvelukeskusten tuotteiden ja palveluiden kysynnän ja tarjonnan selkeyttämiseksi sekä tilauskäytännön keventämiseksi vuoden 1994 osalta on perustettu projekti. Sen tehtävänä on löytää yhteistyössä tilaaja- ja tuottajapuolen kanssa peruspaketti ja kehittämisprojekti, jotka ovat laitoksen jatkuvan toiminnan ja laitossyhtenäisyyden kannalta tarpeellista ja järkevää turvata kaikille tiepiireille saman sisältöisenä. Selvitys on käynnistetty ja tilaajille (tiepiirit ja keskushallinnon yksiköt) sekä tuottajille (palvelukeskukset) on lähetetty kirjeet asiasta

31.8.93. Työryhmän ensimmäinen kokous on 8.10.93, jonka jälkeen vielä selvitetään tiepiirien kantaa pikakyselyllä. Tavoitteena on selvittää tiepiireille myytävä osuus marraskuun alkuun mennessä.

Palvelukeskukset tulevat tämän peruspaketin lisäksi tarjoamaan tilaajapuolelle myös muita sopimuksia, joilla tilataan kertaluonteisia palveluita tai sellaisia vuosisopimuksia, jotka eivät sisälly peruspakettiin; esim. vuosisopimukset ovat niin tilaajakohtaisesti räätälöityjä, ettei niiden kustannuksia kannata kohdistaa minkään yleisen jakoperusteen mukaan tai tilaajia on vain muutamia.

Palvelukeskusten omat tavoitteet ja budjetit tullaan pyytämään ja ohjeistamaan omalla kirjeellään marraskuun alussa. Alustava palautusaika on 3.12.93.

6.KESKUSHALLINTO

Keskushallinnon yhteisten tavoitteiden lähtökohtana ovat laitostavoiteisto ja visio. Tavoitteet valmistellaan 15.10.93 mennessä ja niiden tulee sisältää:

- keskeiset strategiat
- avaintulokset
- tehokkuustavoitteet
- säästötavoitteet

Lisäksi keskushallinnon budjetin (sis. tilaukset palvelukeskuksilta) loppusumma ja osuus tielaitoksen rahoituksesta on sidottava keskushallinnon strategioihin ja tavoitteisiin.

Keskushallinnon yksiköiden omat tulostavoitteet, joiden tulee tukea tielaitoksen ja keskushallinnon yhteisten tavoitteiden toteutumista, valmistellaan 19.11.93 mennessä. Niiden tulee sisältää:

- toiminnan tavoitteet (painot ja pisteet) ja vaikutukset
- laitoksen toimintaan
- tehokkuus- ja säästötavoitteet

Keskushallinnon yksiköiden budjetit laaditaan tuloslaskelman muotoisena kustannusbudjettina, johon sisällytetään myös palvelukeskuksilta tilatut palvelut. Budjetit laaditaan samassa aikataulussa tavoitteiden kanssa, mutta niitä voidaan vielä myöhemmin tarkentaa tilaussopimusmenettelyn yksityiskohtien selvyttyä. Tarvittaessa asiaa ohjeiste-

taan omalla kirjeellään. Keskushallinnon yksiköt toimittavat asiakirjansa Lea Asplundille.

7. TULOSKESKUSTELUT

Tuloskeskusteluiden aikataulusta sovittiin kuluvan vuoden ensimmäisessä väliraportoinnissa 2.-3.6.93.

7.1. Aikataulu

Marraskuu	Tiepiiri	Yöymispaikka
2. 3.	Kaakkois-Suomi Savo-Karjala	Savo-Karjala
10. 11.	Oulu Vaasa	Vaasa
16. 17.	Turku Lappi	
23. 24. 25.	Häme Keski-Suomi Uusimaa	Keski-Suomi

7.2. Ohjelma ja osallistujat

Tuloskeskusteluiden ohjelmasta ja osallistujista on alustavasti kaavailtu seuraavaa:

Asia ja aikavaraus:

Henkilöstön tapaaminen ja aamukahvi	1,0 h
Tiepiirin strategia	1,0 h

1) Tienpitostrategiat

- piirin esitys
- johdon käsitykset (10-vuotisohjelma, taajamatiet)

- 2) Toimintastrategiat
- tielaitosvisiot
 - organisointi (liikelaitostaminen ja paikallishallinto)

Tulossopimus vuodelle 1994 **3,0 h**

- Tulostavoitteet
- Tuotantosopimus
- Taloussuunnite
- Taloustavoitteet ja tulosbudjetti
- Rahoitussuunnitelma

Muut asiat **0,5 h**

Ruokailu ja kahvi **1,5 h**

Yhteensä **7,0 h**

Tuloskeskusteluihin osallistuvat:

Keskushallinto	Pääjohtaja Ylijohtaja Johtajat Esikunnan päällikkö
Tiepiiri	Tiejohtaja Tiejohtajan valitsevat henkilöt

7.3. Suunnitelmien käsittely

Piirien tulossopimuksia käsitellään tuloskeskusteluissa. Pääjohtaja hyväksyy piirien tulossopimukset joulukuussa. Hyväksytyt sopimukset menevät tiedoksi johtokunnalle ja johtoryhmälle.

Piirien tulossopimusasiakirjat käydään keskushallinnossa läpi heti lokakuussa. Esikunta ottaa yhteyttä piiriin, jos asiakirjoissa on epäselvyyksiä. Mahdolliset epäselvyydet ratkaistaan ennen tuloskeskusteluita.

8. YHTEYSHENKILÖT

Tulossopimusten yhteyshenkilöt ja puhelinnumerot keskushallinnossa, puh. 90 - 1487 + alanumero:

Esikunta:

Tapani Määttä	Tuotantosop., vaikuttavuustav.	p. 2089
Jukka Meriläinen	Taloussuunnite, taloustav.	p. 2436
Reijo Kasari	Talousohjaus	p. 2073
Ilkka Komsu	Kehittämishankkeet	p. 2789
Timo Hiltunen	Taloussarvio 1994, talonrakennukset työllisyysrahoitus, arvonnävero	p. 2091
Juhani Sandström	Maksullinen toiminta, rahoituslaskelma	p. 2093
Eeva Linkama	Erytysrahoitus	p. 2439
Marita Solla	Tulossopimukset, tuloskesk.	p. 2438

Esikunnan telefax p. 2020

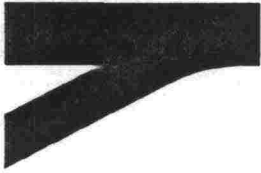
Tuotantosopimusasiat:

Tapani Määttä	Tieverkon kehittämishankkeet	p. 2089
Markku Linnasalmi	Tieverkon kehittämishankkeiden suunnittelu	p. 2028
Olli Penttinen	Talvihoito	p. 2597
Olli Penttinen	Muu hoito	p. 2597
Juhani Pulkkanen	Päällystettyjen teiden kunto	p. 2088
Juhani Pulkkanen	Sorateiden kunto	p. 2088
Juhani Pulkkanen	Siltojen ja laitureiden kunto	p. 2088
Tapani Määttä	Lauttaliikenne	p. 2089
Tapani Määttä	Lauttahankinnat	p. 2089
Tapani Määttä	Viranomaispalvelut	p. 2089

Tavoitevastaavat ja muut yhteyshenkilöt:

Saara Toivonen	Liikenneturvallisuus	p. 2039
Olli Penttinen	Talvihoidon taso	p. 2597
Jyri Mustonen	Tiestön kunto	p. 2682
Ulla Priha	Ympäristö	p. 2040
Lauri Ali-Mattila	Kokonaistaloudellisuus	p. 2574
Lauri Ali-Mattila	Yleiskustannukset	p. 2574
Jukka Meriläinen	Sidotun pääoman tuotto	p. 2436
Ilkka Komsu	Liikenteen sujuvuus	p. 2789
Markku Helisevä	Henkilöstö	p. 2461
Lea Asplund	Keskushallinto ja palvelukeskukset	p. 2709

LIITTEET

TIELAITOKSEN TAVOITTEISTO 1994

TULOSALUE/TAVOITE	Tavoitteen paino	Paino yhteensä
TIELIIKENNEOLOJA KOSKEVAT TAVOITTEET		25%
Liikenneturvallisuus	15%	
Talvihoidon taso	10%	
TIESTÖÄ JA TIENPITOA KOSKEVAT TAVOITTEET		20%
Tiestön kunto	20%	
YMPÄRISTÖHAITTOJEN TORJUNTAA KOSKEVAT TAVOITTEET		5%
Ympäristö	5%	
TUOTTAVUUTTA JA TALOUDELLISUUTTA KOSKEVAT TAVOITTEET		50%
Kokonaistaloudellisuus	25%	
Yleiskustannukset	15%	
Sidotun pääoman tuotto	10%	
YHTEENSÄ		100%
PÄÄMÄÄRÄ 1997		Ei painoa
Liikenteen sujuvuus	Ei painoa	

LIIKENNETURVALLISUUS

Tulostavoite 1994 Tielaitoksen toimin vähennetään ainakin 70 henkilö-vahinko-onnettomuutta, minkä arvioidaan vastaavan 7 liikennekuolemaa. Yleisten teiden henkilövahinko-onnettomuuksien määrä on alle 3900.

Päämäärä 2000 Yleisten teiden ja liikennekuolemien määrä on alle 250.

Tielaitos vastaa toimillaan 1/4 yleisten teiden onnettomuusvähennätavoitteista.

Tila

Vuosi	Henkilövahinko-onnettomuuksia	Kuolleita	Onnettomuusvähennämä
1988	4784	455	
1989	4831	514	
1990	4310	432	
1991	4158	429	
1992	3670	390-410	63
1993	alle 4300 (tavoite)		45 (tavoite)

Mittarit

Tielaitoksen tavoite asetetaan henkilövahinko-onnettomuuksien vähentämiseksi, mutta liikenneturvallisudessa pyritään ensisijaisesti kuolleiden määrän vähentämiseen. Saavuttamista seurataan tielaitoksen toimien perusteella. Vaikutusarviot tehdään tutkimustulosten mukaan.

Tielaitoksen toimiin lasketaan ympäristön muuttaminen, kunnossapito ja nopeuksien säätelytoimet. vaikutuksia määritettäessä otetaan huomioon vain edeltäneestä vuodesta tapahtuneet muutokset.

Yhteistyötä mitataan sidosryhmien palautteen perusteella.

Yhteistyö

Liikenneministeriö, poliisi, kunnat, liikenneturva, kaavoitusviranomaiset ja liikennevakuutusyhdistys.

Tienpidon suunnittelu/Saara Toivonen

15.9.1993

TALVIHOIDON TASO

Tulostavoite 1994 Kunnossapitoluokan Isk, Is ja I teillä (paljaana pidettävät päätiet ja muut vilkkaasti liikennöidyt tiet) talvihoidon tavoitetaso saavutetaan 88%:sti. Samalla suolauksen ympäristövaikutuksia vähennetään.

Päämäärä 1997 Talvihoidon tavoitetaso säilytetään nykyisellä korkealla tasolla.

Päämäärää määritettäessä on oletettu, että suolan käyttö on sallittua ja, että nastarenkaiden käyttö hyväksytään nykyisen asetuksen mukaisena. Mahdolliset muutokset em. asioihin edellyttävät talvihoidon toimintalinjojen ja siten tavoitearvojen uudelleenarvioinnin.

Tila

1992	Tavoitetason toteutuma 87%
1993	(tammi - maaliskuu) 88%

Mittarit

Tiepiirit päättävät laitostasaisen talvihoitopolitiikan puitteissa kunnossapitoluokkiin kuuluvan tiestön, mikä mahdollistaa alueellisen tarkoituksenmukaisuusharkinnan paljaana pidettävän tieverkon suhteen.

Tämä tavoite koskee vain kulloinkin paljaana pidettävää tieverkkoa (kp-luokat Isk, Is ja I). Voimassaolevan toimintalinjan mukaisesti paljaana pidettävää tieverkkoa on supistettu v. 92-93, ja sitä supistettaneen edelleen hiukan v.94.

Talvihoidon taso mitataan näköhavaintoon ja osittain kitkan mitaukseen perustuvalla seurannalla. Taso määräytyy liukkauden, lumisuuden tai tasaisuuden alimman arvon (1...5) mukaan. Kunnossapitoluokan Isk, Is ja I teiden tavoitetaso on 4. Sään muutosten, jatkuvien lumisateiden ja pitkien pakkasjaksojen aikana tien kunto voi tilapäisesti alittaa tavoitetason. Toteutumaprosentti lasketaan ylittävien seurantahavaintojen osuutena kaikista havainnoista.

Keskimääräinen taso lasketaan eri kp-luokkien prosenttien painotettuna keskiarvona. Painoina käytetään kp-luokkien Isk, Is ja I suhteellisia osuuksia tiepituudesta ja liikennesuoritteesta (1/3 tiepituus, 2/3 liikennesuorite).

Laitostasaiset toteutuma-arvot ovat tiepiirien arvojen tiepituudella painotettuja keskiarvoja. Laitoskohtainen painotettu arvo lasketaan vastaavista laitostasoisista kp-luokkien arvoista samoin perustein kuin tiepiireissä.

Tienpidon suunnittelu/Olli Penttinen

15.9.1993

TIESTÖN KUNTO

Tulostavoite 1994 Kestopäällysteisillä pääteillä (valta- ja kantatiet ei ole päällystyskauden päätyttyä yli 20 mm:n uria. Pinnaltaan huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä on enintään 7500 km siten, että niistä rakenteeltaan huonokuntoisia on enintään 1200 km.

Päämäärä 2000 Päällystettyjen teiden pintakunto ja rakenteellinen kunto pidetään tienkäyttäjän kannalta mahdollisimman taloudellisella tasolla (ylläpidon optimi).

Tila

	Huonokuntoiset tiet Yli 20 mm uria	Pintakunto	Rakenne
1991	4 km	8290 km	1720 km
1992	1 km	8217 km	1219 km
1993	0 km (tavoite)	8300 km (tavoite)	1700 km (tavoite)

Mittarit

Päällysteen pintakunto määritetään 100 m keskiarvoina urien, epätaisuuden ja vaurioiden perusteella. Raja-arvot ovat seuraavat:

<u>Liikenne</u> (ajon/vrk)	<u>Urat</u> (mm)	<u>Tasaisuus</u> IRI (mm/m)	<u>Vauriosumma</u> (m ² /100 m)
≥1500	≤20	≤2.7	≤20
1500-350		≤4.2	≤60
≤350		≤5.6	≤120

Urat ja tasaisuus mitataan palvelutasomittarilla. Vauriot inventoidaan PVI-menetelmällä.

Tiestön uraisuus ja pintakunto määritellään viimeisimmän mittaustiedon tai ennustemallien perusteella. Urasyvyyden raja-arvo tarkoittaa päällystekauden lopun tilannetta.

Pinnaltaan huonokuntoisia päällystettyjä teitä tarkastellaan tavoitteessa laskennallisesti myös kantavuuden osalta.

Kantavuus mitataan pudotuspainolaitteella. Rakenteeltaan huonokuntoisia ovat tieosat, joiden kantavuusaste (mitattu, kertoimella korjattu kevätkantavuus/tavoitekantavuus) on alle 70%.

Tienpidon suunnittelu/Jyri Mustonen

15.9.1993

YMPÄRISTÖ

TULOSTAVOITE 1994

1. Tiepiirin ympäristön toimenpideohjelmista on valmistunut melun-
torjunta ja pohjavesien suojaus- osat. Taajamien suunnitelmia
ajanmukaistetaan ja toteutettavien kohteiden suunnitelmat on
tarkistettu sidosryhmien kanssa. Joissakin tiepiireissä ohjelmaa
toteutetaan.
2. Suurehkojen taajamaseutujen osalta tiepiirit ovat käynnistäneet
kuntien ja muiden liikennemuotojen edustajien kanssa liikenne-
järjestelmäselvityksiä.

PÄÄMÄÄRÄ

Tielaitoksen toiminta vaikuttaa monin tavoin sekä luonnonympäristöön
että rakennettuun ympäristöön. Ympäristöpolitiikka vuodelta 1992
lähtee siitä, että aiheutettuja ympäristöhaittoja ei pelkästään pyritä
arvioimaan ja vähentämään vaan pyritään aktiivisesti oman osaami-
sen ja sidosryhmien kanssa tehtävän yhteistyön avulla entistä kestä-
vämpään yhdyskuntarakenteen kehitykseen. Visiot voidaan ryhmitellä
seuraavasti:

1. Liikennöinnistä aiheutuvat haitat on minimoitu.
2. Tiestö liikennejärjestelmän osana mahdollistaa tarpeelliset kulje-
tukset minimiliikenteelle taloudellisesti.
3. Tiestön kehittäminen, ylläpito ja hoito on luonnontaloudellisesti
terveellä pohjalla.
4. Ympäristökysymysten painoarvo tienpidon suunnittelussa,
päätöksenteossa ja toteutuksessa on lisääntynyt.

TILA

1. Ympäristön tila-kartoitus käynnissä 92-95.
2. Liikennejärjestelmäsuunnittelu tehty Helsingin ja Oulun seuduil-
la.
3. Suolaamattomuuskokeilu Kuopion piirissä. Toteutettu pohjave-
den suojauksia ja meluaitoja. Toimenpiteet vielä irrallisia toimia.
4. Ympäristöpolitiikka 1992 julkaistu. YVA käytössä hankesuunnit-
telussa.

Mittarit

Vuonna -94 mittarina on arviointi. Ympäristön tilakartoituksen ohella saadaan tulevina vuosina ohjelmat korjausta vaativista ympäristöongelmista. Näiden ohjelmien toteutumista tullaan seuraamaan.

Ympäristönvaikutuksia selvitetään tuotekohtaisesti ja arvioidaan, miten tuote vaikuttaa ympäristötavoitteen toteutumiseen. Tarkastelussa tulee muistaa, että ympäristövaikutukset liittyvät tuotteen koko elinkaareen esim. käytettävän rakennusmateriaalin hankinnasta sen uudelleenkäyttöön.

Yhteistyö

Ympäristöhallinto, lääninhallitukset, seutukaavaliitot, kunnat ja yhteisöt.

Tienpidon suunnittelu/Ulla Priha

15.9.1993

TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS Kokonaistaloudellisuus

Tulostavoite 1994 Tielaitoksen kokonaistaloudellisuus paranee 1.0%.

Tila	Tuotannon taloudellisuus ¹⁾		Kokonaistaloud.	
	88-90/89-91	(0,9%)	90/91	1,5%
89-91/90-92	(4,5%)	91/92	7,8%	
		92/93 (tav.)	1,0%	

1) Vanha, vuosien 1991 ja 1992 mittari.

Mittarit

Kokonaistaloudellisuuden kehitys ilmoitetaan muutoksena (prosentteina) kahden peräkkäisen vuoden (93/94) välillä.

Kokonaistaloudellisuusmittari muodostuu seuraavista osista:

* Rakentamisen työn taloudellisuus (ei yhteiskustannuksia)

- rakentamisen talikko
- sillanrak.normi - m² - menetelmä

* Kp:n toiminnan taloudellisuus (ei yhteiskustannuksia)

* Organisaation taloudellisuus

- organisaation kust. kokonaiskustannuksista (%)

$$= \frac{\text{yleiskust.} + \text{yhteiskust.} + \text{suunn.kust.}}{\text{kokonaiskust.}}$$

Rakentamisen ja kunnossapidon taloudellisuus mittarit ovat yksikköhintapohjaisia.

Komponenttien painot määritellään tarkastelukauden kustannusten jakauman mukaan. Vuoden 1992 kustannusten perusteella painot ovat:

- Rakentaminen 40%
- Kunnossapito 30%
- Organisaatio 30%

TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS Yleiskustannukset

Tulostavoite 1994 Tielaitoksen yleiskustannukset ovat enintään 560 mmk.

Tila	Tavoite	Tot./Ennuste
1991	678 Mmk ¹⁾	652,7 Mmk
1992	663 Mmk	596,3 Mmk
1993	608 Mmk	

1) arvio v. 1992 yleiskustannusten määrittelyperiaatteilla

Mittarit

Yleiskustannukset on määritelty yleiskustannusohjeessa. Yleiskustannusten lisäksi seurataan yhteiskustannuksia markkoina. Yhteiskustannuksiin lasketaan rakentamisen, kunnossapidon ja suunnittelun yhteiskustannukset. Yhteiskustannuksia ovat muut kuin yleiskustannuksiksi määritellyt litteroiden 0000-0890 kustannukset. Jaottelu vastaa myös tuloslaskelman jaottelua.

Yleis- ja yhteiskustannukset ilmoitetaan käyvin hinnoin ts. niitä ei korjata indeksillä.

Yhtymähallinto/Lauri Ali-Mattila

15.9.1993

TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS Sidotun pääoman tuotto

Tulostavoite 1994 Tielaitoksen toiminnan tulosprosentti on vähintään 5% ja sidotun pääoman kiertonopeus yli 1,1. Palkkakuluja vähennetään 10,5% verrattuna vuoteen 1992.

Tila	Toiminnan tulos tuotoista %	SPO kiertonop.	SPOT %	Palkka+sos. kulut (Mmk)
1991	5,8	1,01	5,8	1696,4
1992	7,1	1,04	7,3	1666,4
1993 (enn.)	4,5	1,10	5,0	1620,0

HUOM! Vuoden 1993 ennuste on laskettu joulukuussa 1992.

Mittarit

Tielaitoksen tarkistettavan ohjeen "Tielaitoksen liiketaloudelliset laskelmat. Tulostilinpäätöksen laadintaohje" mukaiset tuloslaskelmat ja taseet.

$$\text{Toiminnan tulos \%} = 100 \times \frac{\text{toiminnan tulos}}{\text{tuotot}}$$

$$\text{Sidotun pääoman kiertonopeus} = \frac{\text{tuotot}}{\text{SPO}}$$

$$\text{Sidotun pääoman tuotto \%} = \text{toiminnan tulos\%} \times \text{SPO:n kiertonopeus}$$

Esikunta/Jukka Meriläinen

15.9.1993

LIIKENTEEN SUJUVUUS Ruuhkautuminen

Päämäärä 1997 Ruuhkautuvien pääteiden määrä on alle 1000 km.

Ilman toimenpiteitä ruuhkautuvia pääteitä on 1500 km vuonna 1997. Laskelma perustuu kesäkuussa 1992 tarkistettuun liikenneennusteeseen.

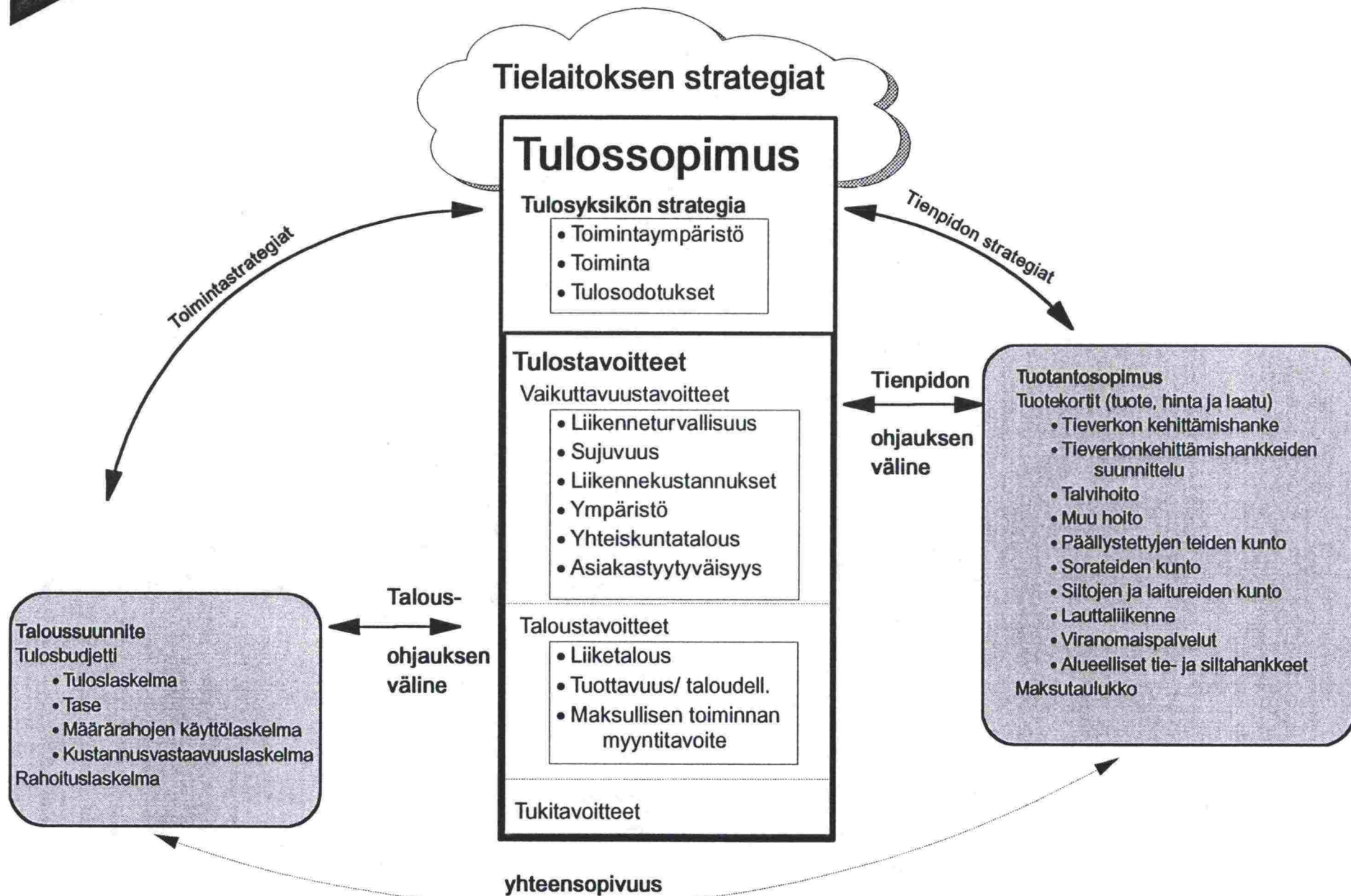
Tila	Ruuhkautuvia pääteitä	Ruuhkia vähentäviä hankkeita liikenteelle
1991	1100 km	
1992	1000 km	60 km
1993	1100 km	30 km (tavoite)

Mittarit Ruuhkautuviksi pääteiksi määritellään liikennemäärän perusteella 100 huipputunnin mukaan palvelutasoluokkiin (HCM) E tai F kuuluvat tiet.

Esikunta/Ilkka Komsu

15.9.1993

Konsernin johdon ja tulosityksikön tulossopimus

MAKSULLINEN PALVELUTOIMINTA TUOTERYHMITTÄIN

Tiepiiri / palveluyksikkö
pvm

1000 mk

1993
ennakoitu

1994

Julkisoikeudelliset suoritteet (luvat)		
--	--	--

Liiketaloudelliset suoritteet	1993 ennakoitu	1994
1. Suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapitotyöt		
2. Laitteet ja tavarat sekä korjaamo- ja laboratorion palvelut		
3. Menetelmien, tietojärjestelmien ja ohjelmien myynti		
4. Tutkimus ja tilastopalvelut		
5. Koulutus-, konsultointi- ja asiantuntijatehtävät		
6. Myytävät julkaisut		
7. Tienkäyttäjien erikoispalvelut		
8. Asiakirjojen kopiointi, jäljentäminen ja lähettämisen		
9. Laitoksen hallitsemien tilojen käyttö		
Liiketaloudelliset suoritteet yhteensä		

Malli maksullisen toiminnan esittämiseksi tuoteryhmittäin. Ryhmittely perustuu Liikenneministeriön päätökseen tielaitoksen maksuista.

Ryhmät 3.- 8. voidaan yhdistää, mikäli niiden määrät eivät ole merkittäviä.

14.9.1993/ TJS

MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS

Tiepiiri / palveluyksikkö
pvm

JULKISOIKEUDELLISET SUORITTEET (LUVAT)

	1993	1994
TULOT		
Lupamaksut		
KUSTANNUKSET		
- Palkkaukset		
- Muut kulutusmenot		
- Laitehankinnat		
- Kone- ja kalustokustannukset		
- Yleis- ja yhteiskustannukset		
Ylijäämä (+), alijäämä (-)		

LIIKETALOUDELLISET SUORITTEET

	1993	1994
TULOT		
- Kehitysyhteistyö		
- Vientipalvelut		
- Muut maksulliset suoritteet		
KUSTANNUKSET		
- Palkkaukset		
- Muut kulutusmenot		
- Laitehankinnat *)		
- Kone- ja kalustokustannukset		
- Yleis- ja yhteiskustannukset		
Ylijäämä (+), alijäämä (-)		

*) Esitetään jos ei voida rahoittaa ylijäämällä, vaan tarvitaan rahoitusta budjetista.

MAKSULLISEN TOIMINNAN TUNNUSLUKUTAULUKKO

Tiepiiri / palveluyksikkö
pvm1993
ennakoitu

1994

Maksullisen toiminnan tulot (tmk).....
 Maksullisen toiminnan erilliskustannukset (tmk).....
Käyttäjäämä (tmk).....
 -% tuloista.....
 Osuus yhteis- ja yleiskustannuksista (tmk).....
Ylijäämä / alijäämä (tmk).....
 -% tuloista.....

Investoinnit (tmk).....
 Hintojen muutos %.....
 Volyymin muutos %.....

Tunnuslukujen laskentaperusteet:

tulot = suoritteiden myynnistä kertyvät tulot (tmk)

erilliskustannukset = suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat erilliskustannukset (tmk)

käyttäjäämä = tulot - erilliskustannukset

käyttäjäämä % tuloista = $((\text{tulot} - \text{erilliskustannukset}) / \text{tulot}) * 100$

osuus yhteis- ja yleiskustannuksista = suoritteiden tuottamista vastaava osuus tiepiirin yhteis- ja yleiskustannuksista

ylijäämä / alijäämä = käyttäjäämä - osuus yhteis- ja yleiskustannuksista

yli- / alijäämä % tuloista = $((\text{käyttäjäämä} - \text{osuus yhteis- ja yleiskustannuksista}) / \text{tulot}) * 100$

investoinnit = maksullisen toiminnan erityisinvestoinnit. Esitetään silloin kun ne on selkeästi osoitettavissa.

hintojen muutos % = hintojen keskimääräinen muutos (painotettuna keskiarvona) prosentteina ilmaistuna. Lasketaan mikäli tuotteet ovat riittävän samankaltaisia kuin edellisenä vuonna. Tarvittaessa eritellään julkisoikeudelliset suoritteet - liiketaloudelliset suoritteet.

volyymin muutos % = toiminnan laajuutta kuvaavan volyymin muutosprosentti. Tarvittaessa eritellään julkisoikeudelliset - muut suoritteet.